

Република Србија
ВРХОВНИ КАСАЦИОНИ СУД
Рев2 1798/2022
22.09.2022. године
Београд

У ИМЕ НАРОДА

Врховни касациони суд, у већу састављеном од судија: Бранка Станића, председника већа, Тајјане Матковић Стефановић и Тајјане Миљуш, чланова већа, у правној ствари тужиље АА из ..., чији је пуномоћник Рајна Маликовић, адвокат у ..., против тужене Средње школе „17. Септембар“ из Лајковца, ради исплате, одлучујући о ревизији тужиље изјављеној против пресуде Апелационог суда у Београду Гж1 4732/21 од 04.02.2022. године, у седници већа одржаној дана 22. септембра 2022. године, донео је

ПРЕСУДУ

ОДБИЈА СЕ као неоснована ревизија тужиље изјављена против пресуде Апелационог суда у Београду Гж1 4732/21 од 04.02.2022. године.

Образложење

Пресудом Основног суда у Убу П1 54/21 од 09.09.2021. године, у ставу првом изреке, обавезана је тужена да тужиљи за период од 06.05.2018. године до 06.05.2021. године, на име накнаде трошкова за исхрану у току рада исплати појединачне месечне износе са законском затезном каматом ближе наведеној у овом ставу изреке. У ставу другом изреке обавезан је тужени да тужиљи на име накнаде трошкова за регрес за коришћење годишњег одмора за период од 06.05.2018. године до 31.12.2021. године, за 2019., 2020. и за 4 месеца и пет дана у 2021. години исплати појединачне износе са законском затезном каматом ближе наведеној у овом ставу изреке. У ставу трећем изреке обавезан је тужени да за рачун тужиље Републичком фонду ПИО уплати доприносе за обавезно социјално осигурање на новчане износе досуђене претходним ставовима изреке. У ставу четвртом изреке обавезан је тужени да тужиљи исплати трошкове парничног поступка у износу од 123.200,00 динара са законском затезном каматом почев од извршности пресуде до исплате.

Пресудом Апелационог суда у Београду Гж1 4732/21 од 04.02.2022. године, преиначена је првостепена пресуда у ставу првом, другом и трећем изреке тако што је одбијен тужбени захтев да се тужени обавезе да тужиљи на име накнаде трошкова за исхрану у току рада и регреса за коришћење годишњег одмора исплати новчане износе досуђене у ставу првом и другом изреке првостепене пресуде, као и захтев за уплату доприноса за обавезно социјално осигурање, а одбијен је и захтев тужиље за накнаду трошкова парничног поступка.

Против правноснажне пресуде донете у другом степену, тужилца је изјавила благовремену и дозвољену ревизију, због битне повреде одредаба парничног поступка и због погрешне примене материјалног права.

Испитујући правилност побијане пресуде у смислу члана 408. ЗПП („Сл. гласник РС“ бр. 72/11...18/20), Врховни касациони суд је оценио да ревизија тужилце није основана.

У поступку није учињена битна повреда одредаба парничног поступка из члана 374. став 2. тачка 2. ЗПП на коју ревизијски суд пази по службеној дужности. Указивање ревидента да се битна повреда поступка састоји у томе да нису дати јасни разлози о одлучним чињеницама, суштински представља позивање на битну повреду поступка из члана 374. став 2. тачка 12. ЗПП-а, што није дозвољен ревизијски разлог у смислу одредбе члана 407. ЗПП-а.

Према утврђеном чињеничном стању на коме су засноване нижестепене одлуке, тужилца је код тужене запослена на радном месту ..., са коефицијентом за обрачун плате од 6,30. У утуженом периоду тужена је обрачунавала и исплаћивала зараду тужилци тако што је основицу коју објављује Влада Републике Србије множила коефицијентом радног места. Тако добијени износ производа коефицијента и основице, тј. висина основне плате тужилце за сваки месец спорног периода била је мања од износа минималне зараде, услед чега је тужена сваког месеца вршила корекцију плате до износа минималне зараде тако да је тужилци у утуженом периоду исплаћивана плата у висини минималне зараде. У обрачунским листама плата тужилце, накнада трошкова за исхрану у току рада и регреса за коришћење годишњег одмора није исказана као посебна ставка. Висина потраживања тужилце утврђена је на основу налаза и мишљења вештака који је обрачунао утужене накнаде у складу са одредбама Посебног колективног уговора за средње школе из 1999. године.

Код овако утврђеног чињеничног стања, првостепени суд је усвојио тужбени захтев и обавезао тужену да тужилци исплати накнаду трошкова за исхрану у току рада и регрес за коришћење годишњег одмора за утужени период, у висини која је утврђена вештачењем, са припадајућом каматом. Закључак је првостепеног суда да у износу минималне зараде, по дефиницији из члана 111. Закона о раду, не може да буде садржана предметна накнада трошкова, независно од чињенице што је одредбом члана 4. став 1. Закона о платама у државним органима, јавним службама прописано да коефицијент изражава сложеност послова, одговорност, услове рада и стручну спрему, а ставом 2. истог члана, да коефицијент садржи и додатак на име накнаде за исхрану у току рада и регреса за коришћење годишњег одмора. По ставу првостепеног суда, у ситуацији када је тужена исплаћивала тужилци минималну зараду следи да тужилци није исплаћена накнада за исхрану и регрес, па је тужена дужна да јој те накнаде исплати у износу утврђеном вештачењем.

Апелациони суд у Београду не прихвата становиште првостепеног суда и налази да је на утврђено чињенично стање првостепени суд погрешно применио материјално право. Према ставу другостепеног суда, примена члана 187. став 3 Закона о основама система образовања и васпитања, води закључку да су утужене накнаде садржане у коефицијенту за обрачун палата, због чега је без утицаја чињеница да ове накнаде нису

посебно приказане у минималној заради тужиле. Из наведених разлога другостепени суд је преиначио првостепену пресуду и одбио тужбени захтев.

По оцени Врховног касационог суда неосновано се ревизијом тужиле указује да је другостепени суд погрешно применио материјално право.

Наиме, Закон о основама система образовања и васпитања („Службени гласник РС“, бр. 88/2017...129/2021), у одредби члана 187. став 3. прописује да се на утврђивање и обрачун плата, накнада и додатака запослених у установи примењују прописи којима се уређују плате, накнаде и друга примања запослених у јавним службама.

Закон о платама у државним органима и јавним службама („Службени гласник РС“, бр. 34/01... 21/16), прописује начин утврђивања плата, додатака, накнада и осталих примања запослених у јавним службама које се финансирају из буџета Републике Србије, аутономне покрајине и јединица локалне самоуправе (члан 1. став 1. тачка 3.). Одредбом члана 3. став 1. тог Закона, прописано је да основицу за обрачун и исплату плата утврђује Влада, осим за председника Републике, народне посланике и именована, постављена и запослена лица у службама председника Републике и Народне скупштине Републике Србије. На основу одредбе члана 4. став 1. истог Закона, прописано је да коефицијент изражава сложеност послова, одговорност, услове рада и стручну спрему, а став 2. истог члана Закона прописује да коефицијент садржи и додатак на име накнаде за исхрану у току рада и регреса за коришћење годишњег одмора.

Посебан Колективни уговор за запослене у основним и средњим школама и домовима ученика („Службени гласник РС“, бр. 21/15 и 99/20), у одредби члана 20. прописује елементе за утврђивање плате, тако да се плата утврђује на основу: основице за обрачун плате, коефицијента са којим се множи основица, додатака на плату и обавеза које запослени плаћа по основу пореза и доприноса за обавезно социјално осигурање из плата у складу са Законом (став 1.), а уколико је основна плата запосленог, која је утврђена на основу основице за обрачун плата и коефицијента из прописа о коефицијентима за обрачун и исплату плата, за пуно радно време и остварени стандардни учинак, нижа од минималне зараде, основна плата запосленог утврђена на горе описани начин, исплаћује се у висини минималне зараде (став 2.).

Законом о раду („Службени гласник РС“, бр. 24/05... 95/18), у одредби члана 118. став 1. прописано је да запослени има право на накнаду трошкова у складу са општим актом и уговором о раду и то, између осталог, за исхрану у току рада, ако послодавац ово право није обезбедио на други начин (тачка 5.) и регрес за коришћење годишњег одмора (тачка 6.), а према ставу 2. те одредбе Закона, висина трошкова из става 1. тачка 5. овог члана мора бити изражена у новцу. Одредбе овог Закона примењују се и на запослене у државним органима, органима територијалне аутономије и локалне самоуправе и јавним службама, ако законом није другачије одређено, на основу одредбе члана 2. став 2 тог Закона.

Уредбом о коефицијентима за обрачун и исплату плата запослених у јавним службама, коју је Влада Републике Србије донела на основу члана 8. Закона о платама у државним органима и јавним службама, утврђени су коефицијенти за обрачун плата

запослених у јавним службама које се финансирају из буџета Републике Србије, аутономне покрајине и јединице локалне самоуправе. Одредбом члана 2. став 1. тачка 2. те Уредбе, утврђени су коефицијенти за обрачун и исплату плата који се примењују на запослене у средњем образовању.

У конкретном случају, тужила је запослена у школи, па се на утврђивање и обрачун њене плате, као и накнада и додатака по основу рада, примењују прописи којима се уређују плате, накнаде и друга примања запослених у јавним службама. Супсидијерна примена Закона о раду прописана је само за случај када посебним законом положај, права, обавезе и одговорности запослених нису другачије уређени. Како Закон о платама у државним органима и јавним службама, као посебан закон, прописује да коефицијент за обрачун плате садржи и додатак на име накнаде за исхрану у току рада и регреса за коришћење годишњег одмора, следи да та одредба посебног Закона искључује супсидијарну примену опште норме из Закона о раду. Такође, посебним Колективним уговором за запослене у основним и средњим школама и домовима ученика („Службени гласник РС“, бр. 21/15 и 99/20) није предвиђено право запослених на накнаду трошкова за исхрану у току рада и регреса за коришћење годишњег одмора, а то право није прописивао ни претходно важећи Посебни колективни уговор („Службени гласник РС“, бр. 12/2009). Следом реченог, применом цитираних прописа, тужили не припада право на накнаду трошкова за исхрану у току рада и регреса за коришћење годишњег одмора јер су те накнаде садржане у коефицијенту њене плате, а околност да је тужили, у спорном периоду исплаћивана минимална зарада, без утицаја је на другачије одлучивање, па из тих разлога ревизија тужиле није основана.

Имајући у виду све наведено, на основу члана 414. став 1. ЗПП, Врховни касациони суд је одлуку донео као у ставу првом изреке.

**Председник већа - судија
Бранко Станић, с.р.**

За тачност отправка
Управитељ писарнице
Марина Антонић